

AUGALŲ APSAUGOS PRODUKTŲ PLATINTOJŲ MOKYMO PROGRAMA

Kodas – 396162009

Mokymosi trukmė – 14 akad. val.

Mokymo programa suderinta:

Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerijos 2024 m. vasario 6 d. raštu Nr. 2D-314(12.26E)

Nacionalinio visuomenės sveikatos centro prie Sveikatos apsaugos ministerijos 2024 m. vasario 15 d. raštu Nr. (10-14 17.1Mr)2-5607

Lietuvos Respublikos aplinkos ministerijos 2024 m. vasario 29 d. raštu Nr. D8(E)-1138

Mokymo programą teikia

Žemės ūkio agentūros prie Žemės ūkio ministerijos

Mokymų organizavimo skyriaus vedėjas

Alvydas Grigaliūnas

Mokymo programą atnaujino

VšĮ Lietuvos žemės ūkio konsultavimo tarnybos

Augalininkystės konsultantė Rima Balsytė

Darbo saugos konsultantas Saulius Kavaliauskas

1. MOKYMO PROGRAMOS APRAŠYMAS

Mokymo programos aktualumas

Sparti žemės ūkio pažanga, šiuolaikinės ir nuolat tobulėjančios augalų auginimo technologijos yra glaudžiai susijusios su chemine augalų apsauga. Besikeičiantis klimatas, dažnu atveju neprognozuojami viso sezono orai ir intensyvi augalų auginimo technologija daro didelę reikšmę augalų kenksmingųjų organizmų pasireiškimui, kurie turi įtakos auginamo derliaus kokybiniams ir kiekybiniams parametrams.

Augalų apsaugos produktų platintojų pagrindinis tikslas – tenkinant klientų poreikius platinti augalų apsaugos produktus. Augalų apsaugos produktų platintojai siekia kuo geriau tenkinti savo klientų poreikius, kad įsigydamis augalų apsaugos produktus, auginamų augalų apsaugai, gautų kuo didesnę geros kokybės derlių, o ekonominiai rodikliai leistų konkuruoti rinkos sąlygomis. Tačiau rekomenduojant, platinant augalų apsaugos produktus, augalų auginimo priežiūros technologijas, neturėtų būti pamiršta aplinkosauga ir žmonių sveikata. Netinkamas augalų apsaugos produktų naudojimas skatina gaunamo derliaus kokybės prastėjimą, dirvožemio kokybinių parametrų blogėjimą, dirvų nualinimą, bioįvairovės nykimą, augalų kenksmingųjų organizmų rezistentiškumą ir padidėjusią aplinkos taršą. Neigiami padariniai skatina dar daugiau investuoti į žemės ūkio produkcijos gamybą ir turi neigiamos įtakos žmonių sveikatai ir jų gyvenimo kokybei, bioįvairovei, gyvūnų gerovei.

Siekiant užtikrinti tinkamą augalų apsaugos produktų platinimą, naudojimą, augalų apsaugos produktų platintojams būtina išklausti 14 akad. val. „Augalų apsaugos produktų platintojų mokymo programą“ (kodas – 396162009).

Mokymo programos tikslas ir uždaviniai

Mokymo programos tikslas – suteikti reikalingų teorinių ir praktinių žinių, kaip sėkmingai konsultuoti profesionaliuosius augalų apsaugos produktų naudotojus apie augalų apsaugos produktų naudojimo reikalavimus, poveikį žmonių sveikatai bei aplinkai.

Mokymo programos uždaviniai – suteikti teorinių ir praktinių žinių apie augalų apsaugos produktų įvežimą, vežimą, saugojimą, tiekimą rinkai, naudojimą; profesionaliajam naudojimui skirtų augalų apsaugos produktų apskaitos tvarkymą; neregistruotų, falsifikuotų augalų apsaugos produktų ir (ar) netapačių Lietuvos Respublikoje (toliau – LR) registruotiems augalų apsaugos produktams keliamą riziką ir šiems produktams nustatyti taikomus metodus; augalų apsaugos produktų keliamą pavojų ir rizikos kriterijus: riziką asmenims (augalų apsaugos produktų operatoriams, gyventojams, pašaliniais asmenims, asmenims, patenkantiems į augalų apsaugos produktais apdorotus plotus, nuimantiems augalų apsaugos produktais apdorotą derlių ar vartojantiems augalų apsaugos produktais apdorotus augalus); apsinuodijimo augalų apsaugos produktais požymius ir pirmosios pagalbos priemones; augalų apsaugos produktų keliamą riziką netiksliniams organizmams, naudingiesiems vabzdžiams, laukinei gyvūnijai,

bioįvairovei ir aplinkai; integruotos kenksmingųjų organizmų kontrolės strategiją ir metodus, geros augalų apsaugos praktikos taisyklės, biologinius kenksmingųjų organizmų kontrolės metodus; lyginamąjį vertinimą, kurio tikslas augalų apsaugos produktų profesionaliesiems naudotojams padėti išsirinkti registruotus augalų apsaugos produktus, kuriuos naudojant tam tikriems kenksmingiesiems organizmams kontroliuoti, poveikis žmonių sveikatai, netiksliniams organizmams, aplinkai bus mažiausias; naudojamas priemonės, augalų apsaugos produktų keliamai rizikai žmonių sveikatai, netiksliniams organizmams ir aplinkai sumažinti: augalų apsaugos produktų saugojimo vietų įrengimą laikantis saugos reikalavimų, augalų apsaugos produktų tvarkymo, naudojimo ir tirpalų ruošimo reikalavimus, augalų apsaugos produktų pakuočių ir augalų apsaugos produktų atliekų tvarkymo reikalavimus, atliekų turėtojų ir darytojų pareigas, atliekų laikinojo laikymo susidarymo vietoje iki perdavimo šias atliekas turinčiam teisę tvarkyti atliekų tvarkytojui terminus ir reikalavimus, pavojingųjų atliekų klasifikavimo reikalavimus, pakuočių tiekimo rinkai ir atliekų susidarymo apskaitos reikalavimus, kitų medžiagų, turėjusių sąlytį su augalų apsaugos produktais, ir nepanaudotų augalų apsaugos produktų (tirpalo (-ų) ar koncentrato) kiekių, esančių apdorojimo augalų apsaugos produktais įrangos rezervuaruose, šalinimą; rekomenduojamas asmeninės apsaugos priemonės augalų apsaugos produktų operatoriams; neatidėliotinus veiksmus, siekiant apsaugoti žmonių sveikatą, aplinką, įskaitant vandens šaltinius, nutekėjus augalų apsaugos produktams į aplinką ir ją užteršus; vandenų apsaugos priemonės saugomose teritorijose, paviršinių vandens telkinių apsaugos zonose ir pakrantės apsaugos juostose, Šiaurės Lietuvos karstiniame regione ir požeminio vandens vandenviečių apsaugos zonose; sveikatos stebėsenos priemonės ir informavimo apie nelaimingus atsitikimus ar galimai nelaimingus atsitikimus, susijusius su augalų apsaugos produktų naudojimu, reikalavimus.

Tikslinė grupė

Mokymo programa skirta augalų apsaugos produktų platintojams: fiziniams, juridiniams asmenims, augalų apsaugos produktų didmenininkams, mažmenininkams, pardavėjams, tiekėjams.

Reikalavimai lektoriams (kvalifikacija, darbo patirtis)

Mokyti pagal šią mokymo programą gali akredituoti augalų apsaugos konsultantai, turintys galiojantį „Augalų apsaugos konsultantų mokymo programos“ (kodas – 596162009) pažymėjimą arba galiojantį „Augalų apsaugos konsultantų mokymo programos (žinių atnaujinimas)“ (kodas – 596162010) pažymėjimą ir įtraukti į pripažintų Augalų apsaugos konsultantų sąvadą, kuris skelbiamas Žemės ūkio agentūros prie Žemės ūkio ministerijos internetiniame puslapyje.

Mokymo vietos reikalavimai ir mokymo metodai (teorinio ir praktinio mokymo organizavimo vieta, mokymo turinio pateikimo būdai)

Mokymai turi vykti patalpoje, kuri atitinka higienos, klausytojų saugos ir sveikatos, priešgaisrinės saugos reikalavimus arba nuotoliniu būdu. Mokymo programą sudaro teorinė ir praktinė dalys. Vykdamas teorinės dalies mokymą taikomi šie mokymo metodai: paskaita, diskusija, aiškinimas, stebėtos vaizdinės medžiagos aptarimas. Praktinio mokymo metodai: konsultavimas, lektoriaus iš anksto parengtų praktinių užduočių atlikimas, mokymo dalyvių pateiktų klausimų ir problemų išaiškinimas.

Mokymo ištekliai ir priemonės

Mokantis auditoriniu būdu reikalingi ištekliai: auditorija su vaizdo demonstravimo ir kompiuterine įranga, interneto prieiga, kanceliarinės priemonės, mokomoji ir vaizdinė medžiaga, parengta pagal mokymo programos planą, schemas, lentelės, augalų apsaugos produktų etiketės, kanceliarinės priemonės. Praktinės dalies ištekliai: augalų kenksmingųjų organizmų bei jų pažeistų žemės ūkio augalų herbarų kolekcijos, registruotų augalų apsaugos produktų sąrašai, vaizdinė medžiaga, skirta demonstruoti purškimo procesą, purškimo technikos, purškimo tirpalo paruošimo ir jo likučių, technikos ir specialios darbo aprangos nukenksminimo bei saugojimo priemones; schemas, lentelės, augalų apsaugos produktų pakuočių, augalų apsaugos produktų apskaitos dokumentacijos pavyzdžiai, asmeninės apsaugos priemonių pavyzdžiai.

Mokantis nuotoliniu būdu – reikalingas kompiuteris, interneto ryšys, nuotolinio mokymosi platforma („Teams“, „Zoom“, „Skype“, „Viber“), elektroninis mokymo, vaizdinės medžiagos, praktinių užduočių, testo klausimų paketas, parengtas pagal mokymo programos planą.

Mokymosi pasiekimų vertinimo kriterijai ir arba baigiamasis žinių vertinimas (vertinimo forma – testas, pokalbis, praktinio darbo pristatymas ir kt.) (jei taikoma)

Baigiamojo žinių vertinimo forma – testas, kurį sudaro 50 klausimų. Kursų dalyviams, atlikusiems 80 proc. testo užduočių, mokymus vykdanči įstaiga išduoda augalų apsaugos pažymėjimą.

Neišlaikiusiems testo, ne anksčiau kaip po 7 (septynių) dienų, sudaromos sąlygos jį perlaikyti. Pakartotinai neišlaikius testo, iš naujo kartojamas mokymo kursas pagal „Augalų apsaugos produktų platintojų mokymo programą“, (kodas – 396162009) ir laikomas testas.

2. ĮGYJAMI GEBĖJIMAI (KOMPETENCIJOS)

Baigęs mokymo kursą pagal mokymo programą, dalyvis turi žinoti:

- augalų apsaugos produktų įvežimo, vežimo, saugojimo, naudojimo, tiekimo rinkai, profesionaliajam naudojimui skirtų augalų apsaugos produktų apskaitos tvarkymo reikalavimus;
- neregistruotų, falsifikuotų augalų apsaugos produktų ir (ar) netapačių LR registruotiems augalų apsaugos produktams keliamą riziką ir minėtų produktų nustatymui taikomus metodus;

- augalų apsaugos produktų keliamą pavojų ir rizikos kriterijus: augalų apsaugos produktų operatoriams, gyventojams, pašaliniais asmenimis, asmenimis, patenkantiems į augalų apsaugos produktais apdorotus plotus, nuimantiems augalų apsaugos produktais apdorotą derlių ar vartojantiems augalų apsaugos produktais apdorotus augalus;
- apsinuodijimo augalų apsaugos produktais požymius ir pirmosios pagalbos priemonės;
- augalų apsaugos produktų keliamą riziką netiksliniams organizmams, naudingiesiems vabzdžiams, laukinei gyvūnijai, bioįvairovei ir aplinkai;
- integruotos kenksmingųjų organizmų kontrolės strategiją ir metodus;
- geros augalų apsaugos praktikos taisyklės;
- biologinius kenksmingųjų organizmų kontrolės metodus;
- lyginamąjį vertinimą, kuris profesionaliesiems augalų apsaugos naudotojams padės išsirinkti registruotus augalų apsaugos produktus, kuriuos naudojant tam tikriems kenksmingiesiems organizmams kontroliuoti, poveikis žmonių sveikatai, netiksliniams organizmams, aplinkai bus mažiausias;
- naudojamas priemonės, augalų apsaugos produktų keliamai rizikai žmonių sveikatai, netiksliniams organizmams ir aplinkai sumažinti: augalų apsaugos produktų saugojimo vietų įrengimą laikantis saugos reikalavimų, augalų apsaugos produktų tvarkymo, naudojimo ir tirpalų ruošimo reikalavimus;
- augalų apsaugos produktų pakuočių ir augalų apsaugos produktų atliekų tvarkymo reikalavimus;
- atliekų turėtojų ir darytojų pareigas, atliekų laikinojo laikymo susidarymo vietoje iki perdavimo šias atliekas turinčiam teisę tvarkyti atliekų tvarkytojui terminus ir reikalavimus, pavojingųjų atliekų identifikavimo ir klasifikavimo reikalavimus, pakuočių tiekimo rinkai ir atliekų susidarymo apskaitos reikalavimus, kitų medžiagų, turėjusių sąlytį su augalų apsaugos produktais, ir nepanaudotų augalų apsaugos produktų (tirpalo (-ų) ar koncentrato) kiekių, esančių apdorojimo augalų apsaugos produktais įrangos rezervuaruose, šalinimą;
- asmenines apsaugos priemonės augalų apsaugos produktų operatoriams;
- neatidėliotinus veiksmus, siekiant apsaugoti žmonių sveikatą, aplinką, įskaitant vandens šaltinius, nutekėjus augalų apsaugos produktams į aplinką ir ją užteršus;
- vandenų apsaugos priemonės saugomose teritorijose (veiklos apribojimus paviršinių vandens telkinių apsaugos zonose ir pakrantės apsaugos juostose, šiaurės Lietuvos karstiniame regione) ir požeminio vandens vandenviečių apsaugos zonose;
- sveikatos stebėsenos priemonės ir informavimo apie nelaimingus atsitikimus ar galimai nelaimingus atsitikimus, susijusius su augalų apsaugos produktų naudojimu, reikalavimus.

Baigęs mokymo kursą pagal mokymo programą, dalyvis turi gebėti:

- praktiškai taikyti teisės aktuose nurodytus profesionaliam naudojimui skirtų augalų apsaugos produktų įvežimo, vežimo, saugojimo, naudojimo, tiekimo rinkai, atliekų tvarkymo reikalavimus;
- užtikrinti profesionaliam naudojimui skirtų augalų apsaugos produktų rizikos valdymo ir saugos priemones įvežant, vežant, saugojant, naudojant, tiekiant rinkai ir atliekant jų atsekamumą;
- padėti augalų apsaugos produktų profesionaliam naudotojui išsirinkti efektyviausią augalų apsaugos produktą, turintį mažiausią neigiamą poveikį žmonių sveikatai ir aplinkai;
- informuoti augalų apsaugos produktų profesionalius naudotojus apie augalų apsaugos produktų neigiamą poveikį ir keliamą riziką žmonių sveikatai ir aplinkai;
- užtikrinti augalų apsaugos produktų, skirtų profesionaliam naudojimui tinkamą ženklavinimą, pakavimą, pakuočių ir likučių surinkimą, likučių panaudojimą, šių produktų pakuočių atliekų ir produkto atliekų rūšiavimą susidarymo vietoje bei perdavimą tokias atliekas turinčiam teisę tvarkyti atliekų tvarkytojui;
- užtikrinti vandenų apsaugos priemonių taikymą saugomose teritorijose, paviršinių vandens telkinių apsaugos zonose, pakrantės apsaugos juostose, Šiaurės Lietuvos karstiniame regione ir požeminio vandens vandenviečių apsaugos zonose;
- informuoti augalų apsaugos produktų profesionalius naudotojus pakuočių atliekų tvarkymo klausimais: apie netinkamo pakuočių atliekų tvarkymo žalą aplinkai ir žmonių sveikatai, pakuočių atliekų tvarkymo galimybes ir pan.;
- užtikrinti saugią darbo aplinką, tinkamai pasirinkti asmenines apsaugos priemones;
- suprasti ir tinkamai vykdyti augalų apsaugos produktų etiketėse pateiktus nurodymus nelaimingo atsitikimo atveju.

3. MOKYMO PLANAS

Eil. Nr.	Temos pavadinimas	Skiriama akademinių valandų		
		Iš viso	Teoriniam mokymui	Praktiniam mokymui
1.	Augalų apsaugos produktų įvežimas, vežimas, saugojimas, naudojimas, tiekimas rinkai. Profesionaliam naudojimui skirtų augalų apsaugos produktų apskaitos tvarkymas.	0,5	0,5	-
2.	Neregistruotų, falsifikuotų augalų apsaugos produktų ir (ar) netapačių LR registruotiems augalų apsaugos produktams keliamą riziką ir šiems produktams nustatyti taikomi metodai.	0,5	0,5	-
3.	Augalų apsaugos produktų keliamas pavojus ir rizikos kriterijai: rizika asmenims (augalų apsaugos produktų	1,0	1,0	-

	operatoriams, gyventojams, pašaliniais asmenimis, asmenimis, patenkantiems į augalų apsaugos produktais apdorotus plotus, nuimantiems augalų apsaugos produktais apdorotą derlių ar vartojantiems augalų apsaugos produktais apdorotus augalus). Apsinuodijimo augalų apsaugos produktais požymiai ir pirmosios pagalbos priemonės. Augalų apsaugos produktų kelianti rizika netiksliniams organizmams, naudingiesiems vabzdžiams, laukinei gyvūnijai, bioįvairovei ir aplinkai.			
4.	Integruotos kenksmingųjų organizmų kontrolės strategija ir metodai geros augalų apsaugos praktikos taisyklės, biologiniai kenksmingųjų organizmų kontrolės metodai.	1,0	1,0	-
5.	Praktinis darbas. Augalų apsaugos plano 6 priedo Integruotos kenksmingųjų organizmų kontrolės bendrųjų principų taikymo žemės ūkio veikloje įsivertinimo anketos pildymas ir (ar) laisvos formos ir turinio individualaus ūkio anketos sudarymas.	1,0	-	1,0
6.	Lyginamasis vertinimas, kurio tikslas augalų apsaugos produktų profesionaliesiems naudotojams padėti išsirinkti registruotus augalų apsaugos produktus, kuriuos naudojant tam tikriems kenksmingiesiems organizmams kontroliuoti, poveikis žmonių sveikatai, netiksliniams organizmams, aplinkai bus mažiausias.	1,0	1,0	-
7.	Naudojamos priemonės, augalų apsaugos produktų keliamai rizikai žmonių sveikatai, netiksliniams organizmams ir aplinkai sumažinti: augalų apsaugos produktų saugojimo vietų įrengimas laikantis saugos reikalavimų, augalų apsaugos produktų tvarkymo, naudojimo ir tirpalų ruošimo reikalavimai, augalų apsaugos produktų pakuočių ir augalų apsaugos produktų atliekų tvarkymo reikalavimai, atliekų turėtojų ir darytojų pareigos, atliekų laikinojo laikymo atliekų susidarymo vietoje iki perdavimo šias atliekas turinčiam teisę tvarkyti atliekų tvarkytojui terminai ir reikalavimai, pavojingųjų atliekų identifikavimo ir klasifikavimo reikalavimai, pakuočių tiekimo rinkai ir atliekų susidarymo apskaitos reikalavimai, kitų medžiagų, turėjusių sąlytį su augalų apsaugos produktais, ir nepanaudotų augalų apsaugos produktų (tirpalo (-ų) ar koncentrato) kiekių, esančių apdorojimo augalų apsaugos produktais įrangos rezervuaruose, šalinimas. Asmeninės apsaugos priemonėmis augalų apsaugos produktų operatoriams.	1,0	1,0	-
8.	Neatidėliotini veiksmai, siekiant apsaugoti žmonių sveikatą, aplinką, įskaitant vandens šaltinius, nutekėjus augalų apsaugos produktams į aplinką ir ją užteršus.	0,5	0,5	-

9.	Vandenų apsaugos priemonės saugomose teritorijose (veiklos apribojimai paviršinių vandens telkinių apsaugos zonose ir pakrantės apsaugos juostose, Šiaurės Lietuvos karstiniame regione) ir požeminio vandens vandenviečių apsaugos zonose.	0,5	0,5	-
10.	Sveikatos stebėsenos priemonės ir informavimas apie nelaimingus atsitikimus ar galimai nelaimingus atsitikimus, susijusius su augalų apsaugos produktų naudojimu.	1,0	1,0	-
11.	Praktinis darbas. Augalų kenksmingųjų organizmų atpažinimas (vaizdinių priemonių peržiūra). LR registruotų augalų apsaugos produktų, LR registruotų mažos rizikos augalų apsaugos produktų, augalų apsaugos produktų, tapačių LR registruotiems augalų apsaugos produktams sąrašų nagrinėjimą, remiantis lyginamuoju vertinimu; augalų apsaugos produkto parinkimas kenksmingiems organizmams naikinti.	3,0	-	3,0
12.	Praktinis darbas. Darbinio tirpalo parametrų (augalų apsaugos produkto kiekio, purškimo normų, vandens kiekio, augalų apsaugos produktų koncentracijų) apskaičiavimas.	1,5	-	1,5
13.	Baigiamasis žinių vertinimas – testas.	1,5	-	1,5
	Iš viso:	14,0	7,0	7,0

4. MOKOMOJI LITERATŪRA IR ŠALTINIAI

Europos Sąjungos teisės aktai

1. 2009 m. spalio 21 d. Europos Parlamento ir Tarybos Reglamentas (EB) Nr. 1107/2009 dėl augalų apsaugos produktų pateikimo į rinką, panaikinantį Tarybos direktyvas 79/117/EEB ir 91/414/EEB su visais pakeitimais.

2. 2011 m. birželio 8 d. Komisijos reglamentas (ES) Nr. 547/2011, kuriuo dėl augalų apsaugos produktų ženklinimo reikalavimų įgyvendinamas Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1107/2009 su visais pakeitimais.

Nacionaliniai teisės aktai

1. Lietuvos Respublikos augalų apsaugos įstatymas.
2. Lietuvos Respublikos cheminių medžiagų ir cheminių mišinių įstatymas.
3. Lietuvos Respublikos nuodingųjų medžiagų kontrolės įstatymas.
4. Lietuvos Respublikos atliekų tvarkymo įstatymas.
5. Lietuvos Respublikos pakuočių ir pakuočių atliekų tvarkymo įstatymas.
6. Lietuvos Respublikos specialiųjų žemės naudojimo sąlygų įstatymas.

7. Lietuvos Respublikos administracinių nusižengimų kodeksas.
8. Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2001 m. birželio 19 d. įsakymas Nr. 199 „Dėl Apdorojimo augalų apsaugos produktais įrangos techninės apžiūros taisyklių patvirtinimo“.
9. Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2003 m. gruodžio 30 d. įsakymas Nr. 3D-564 „Dėl Augalų apsaugos produktų saugojimo, tiekimo rinkai, naudojimo taisyklių patvirtinimo“.
10. Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2004 m. balandžio 26 d. įsakymas Nr. 3D-227 „Dėl Geros augalų apsaugos praktikos taisyklių patvirtinimo“.
11. Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2004 m. kovo 24 d. įsakymas Nr. 3D-118 „Dėl Leidimų prekiauti augalų apsaugos produktais, tapačiais Lietuvos Respublikoje registruotiems augalų apsaugos produktams, išdavimo ir panaikinimo taisyklių ir leidimų naudoti asmeninėms reikmėms augalų apsaugos produktus, tapačius Lietuvos Respublikoje registruotiems augalų apsaugos produktams, išdavimo ir panaikinimo taisyklių patvirtinimo“.
12. Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2018 m. vasario 1 d. įsakymas Nr. 3D-53 „Dėl Augalų apsaugos produktų platinimo leidimų išdavimo, jų galiojimo sustabdymo, galiojimo sustabdymo panaikinimo, galiojimo panaikinimo taisyklių patvirtinimo“.
13. Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2012 m. birželio 29 d. įsakymas Nr. 3D-535 „Dėl Augalų apsaugos plano patvirtinimo“.
14. Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2018 m. vasario 12 d. įsakymas Nr. 3D-90 „Dėl Augalų apsaugos produktų įvežimo, vežimo taisyklių patvirtinimo“.
15. Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro 2007 m. lapkričio 26 d. įsakymas Nr. A1-331 „Dėl Darbuotojų aprūpinimo asmeninėmis apsaugos priemonėmis nuostatų patvirtinimo“.
16. Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 1999 m. liepos 14 d. įsakymas Nr. 217 „Dėl Atliekų tvarkymo taisyklių patvirtinimo“.
17. Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2002 m. birželio 27 d. įsakymas Nr. 348 „Dėl Pakuočių ir pakuočių atliekų tvarkymo taisyklių patvirtinimo“.
18. Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2011 m. gegužės 3 d. įsakymas Nr. D1-367 „Dėl Atliekų susidarymo ir tvarkymo apskaitos ir ataskaitų teikimo taisyklių patvirtinimo“.
19. Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2012 m. birželio 28 d. įsakymas Nr. D1-554 „Dėl Reikalavimų visuomenės švietimui ir informavimui atliekų, kurioms taikomas gamintojo atsakomybės principas, tvarkymo klausimais tvarkos aprašo patvirtinimo“.

Literatūros šaltiniai

1. Pileckis S. Lauko augalų ligos ir kenkėjai. Kaunas. 2004.

2. Sodo ir daržo augalų apsaugos technologijos. Raudonis L., Survilienė E., Valiuškaitė A. Sudarytojas Raudonis L. Babtai, Kauno r. 2007.
3. Zinkevičius R. Purškimo teorija ir praktika. Akademija. 2011.
4. Žemės ūkio augalų kenkėjai, ligos ir jų apskaita. Sudarytojai Šurkus J., Gaurilčikienė I. Akademija. 2002.

Nuorodos į internetinius puslapius

1. <https://www.vatzum.lt/>
2. <https://www.vatzum.lt/lt/teises-aktai/teises-aktai/augalu-apsaugos-produktu-prieziura/>.
3. <https://zum.lrv.lt/lt/veiklos-sritys/zemes-ir-maisto-ukis/zemes-ukis/augalininkyste/augalu-apsaugos-planas/>
4. https://www.vatzum.lt/uploads/documents/_k_svarbu_inoti_naudojantiems_augal_apsaugos_produktaus.pdf